

DECIZIE

05 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur,

în cauza civilă la cererea depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de Psihiatrie” cu privire la încuviințarea spitalizării persoanei Galina Colpacova în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ,

împotriva încheierii din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a încetat procedura de apel pe motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel,

c o n s t a t ă :

La 04 ianuarie 2019, Instituția Medico-Sanitară Publică ”Spitalul Clinic de Psihiatrie” a depus în instanța de judecată cerere privind încuviințarea spitalizării fără liberul consimțământ a persoanei Galina Colpacova, în staționarul instituției, pentru tratament medical începând cu 02 ianuarie 2019, ora 11:04.

Prin hotărârea din 04 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea a fost admisă cu dispunerea spitalizării fără liberul consimțământ a Galinei Colpacova în staționarul Instituției Medico-Sanitare Publice ”Spitalul Clinic de Psihiatrie”, termenul de aflare în staționar considerându-se de la 02 ianuarie 2019, ora 11:04.

La 18 ianuarie 2019, Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur a declarat apel împotriva hotărârii din 04 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii Instituției Medico-Sanitare Publice ”Spitalul Clinic de Psihiatrie”.

Prin încheierea din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost încetată procedura de apel pe motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 29 martie 2019, Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur a declarat recurs împotriva încheierii din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu

dispunerea rejudecării cauzei la Curtea de Apel Chișinău întru repararea erorilor de drept material și procedural.

În motivarea recursului recurenta a indicat dezacordul cu încheierea instanței de apel și hotărârea instanței de fond pe care le consideră neîntemeiate și pasibile casării, iar pe cale de consecință să fie respinsă cererea depusă de IMSP „Spitalul Clinic de Psihiatrie” privind încuviințarea spitalizării cet. Galina Colpacova în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ.

La fel, a menționat că încetarea procedurii de apel din motiv că cererea a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel este neîntemeiată și ilegală, iar normele legale menționate sunt contrare legii.

Mai mult, instanța de apel prin încetarea procedurii de apel din considerentul că avocatul ce a acționat în interesele cet. Galina Colpacova este o persoană care nu este în drept să declare apel, a privat-o pe ultima de dreptul de a-și exercita calea de atac de sine stătător și pe cale de consecință de accesul la justiție și de un proces echitabil stipulat de art.6 CEDO.

A relevat că apelul a fost examinat în lipsa cet. Galina Colpacova, fără citarea acesteia, fapt ce constituie un temei în plus de admitere a prezentei cereri de recurs.

Cu referire la decizia instanței de fond în ce privește spitalizarea fără liberul consimțământ a cet. Galina Colpacova în Spitalul Clinic de Psihiatrie, a punctat că aceasta este neîntemeiată din care motive hotărârea din 04 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru urmează a fi casată, iar cererea IMSP „Spitalul Clinic de Psihiatrie” privind încuviințarea spitalizării cet. Galina Colpacova în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ respinsă, or, aceasta este neîntemeiată, deoarece cet. Galina Colpacova nu și-a exprimat consimțământul pentru spitalizare, respectiv nu a dat acordul pentru administrarea unui tratament, iar aceste circumstanțe urmau a fi luate în considerare.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs consideră că, recursul declarat la 29 martie 2019 este în termen, având în vedere faptul că, încheierea recurată a fost pronunțată la 27 februarie 2019 (f.d.49-51), a fost expediată părților prin intermediul oficiului postal la 26 martie 2019 (f.d.52), iar la dosar nu există date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur întemeiat și pasibil de fi admis, cu restituirea cauzei la rejudecare, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Așadar, din conținutul recursului declarat de Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur, rezultă că, recurenta nu este de acord cu încheierea din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost încetată procedura de apel pe motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La fel, s-a constatat și faptul că, pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut că, avocatul Irina Lazur a declarat apel în interesele Galinei Colpacova împotriva hotărârii din 04 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în baza mandatului avocațional eliberat în temeiul deciziei Oficiului teritorial Chișinău – Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, nr.0015/ACC din 04 ianuarie 2019. Însă, în conținutul acestui act nu au fost stipulate expres drepturile avocatei Irina Lazur, de a contesta cu apel hotărârea primei instanțe și a reprezenta interesele Galinei Colpacova în instanța de apel, or, drepturile acesteia se limitează la acordarea asistenței juridice calificate beneficiarei Galina Colpacova, în cauza civilă nr.6-2/19, adică pentru instanța de fond. Astfel, în conformitate cu art.374 alin.(4) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel a considerat necesar de a înceta, procedura de apel pe motiv că a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază critic concluzia instanței de apel despre necesitatea încetării procedurii de apel pe motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Astfel, raportând normele legale la speța dedusă judecării, Colegiul ajunge la concluzia că, argumentele invocate de către Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur în susținerea recursului declarat, sunt legale și întemeiate.

Or, asigurarea accesului liber la justiție al Galinei Colpacova se efectuează prin intermediul instanței de judecată, care conform art. 77 Cod de procedură civilă, solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru parte sau intervenient în condițiile art.306, 316.

În conformitate cu art. 306 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, în cazul cererii privind instituirea, modificarea sau revocarea unei măsuri de ocrotire judiciare, persoana fizică își poate alege un avocat sau poate solicita desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Dacă persoana nu este asistată în judecată de avocat, în cadrul procesului judecătorul solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat, care va dispune de împuternicirile unui reprezentant legal.

În conformitate cu art. 316 alin.(1) Cod de procedură civilă, dacă persoana a cărei spitalizare în staționarul de psihiatrie se cere nu este reprezentată în judecată de avocat, judecătorul solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru a-i apăra interesele.

În contextul dat, Colegiul reține ca fiind relevante argumentele indicate în recursul declarat referitor la faptul că participarea avocatului desemnat de către oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat în cadrul litigiului în cauză este una obligatorie și nu una facultativă.

Mai mult ca atât, avocatul desemnat a acționat în strictă conformitate cu legislația procedurală și cu împuternicirile unui reprezentant legal, care conform art.79 alin. (4) Cod de procedură civilă, îndeplinește în numele celui reprezentat toate actele procedurale pe care acesta din urmă are dreptul să le exercite, cu excepțiile stabilite de lege.

Or, prin noțiunea de reprezentare legală se subînțelege varietate a reprezentării judiciare care se distinge prin aceea că privește persoanele fizice lipsite de capacitate de exercițiu, acestea putând sta în justiție numai prin reprezentantul lor legal, care își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile, atunci când încheie acte civile pe persoanele lipsite de capacitate de exercițiu aflate sub ocrotirea lor.

Prin urmare, ipoteza instanței de apel precum că avocatul Irina Lazur nu ar avea împuterniciri de acordare a asistenței juridice cet. Galina Colpacova din motivul că prin decizia Oficiului teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. 0015/AC din 04 ianuarie 2019, avocata Irina Lazur avea dreptul de a reprezenta interesele cet. Galina Colpacova doar pe dosarul 6-2/19, adică în instanța de fond, este irelevantă și nu poate fi reținută ca legală, întrucât legiuitorul a stabilit expres drepturile și obligațiile de reprezentare legală în condițiile când persoana este lipsită de capacitate de exercițiu.

De altfel, din materialul probator anexat și anume din concluzia comisiei medicale consultative a IMSP „Spitalul Clinic de Psihiatrie” din 02 ianuarie 2019, ora 13:00, cet. Galina Colpacova nu poate să participe în ședința de judecată.

Respectiv, Galina Colpacova este în imposibilitate de a semna mandatul avocatului Irina Lazur, care a fost desemnat de către oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat pentru a-i reprezenta interesele în instanțele de judecată.

În contextul dat, Colegiul conchide despre necesitatea casării încheierii din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului de accesul liber la justiție, cauza urmează a fi restituită la Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel depusă de Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur.

De altfel, Colegiul notează că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din normele de drept procedural și constituțional.

Astfel, art. 20 din Constituția RM prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Prin generalitatea formulării sale, art. 20 al Constituției permite oricărei persoane, cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid, să se adreseze instanței de judecată pentru apărarea oricărui drept sau a oricărei libertăți și a oricărui interes legitim, indiferent dacă aceasta rezultă din Constituție sau din alte legi.

Totodată, art. 26 al Constituției RM statuează că, dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Din considerentele enunțate supra și având în vedere faptul că încheierea privind încetarea procedurii de apel pe motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, este adoptată cu încălcarea normelor de drept

procedural și contrar circumstanțelor cauzei, iar argumentele invocate de către recurent sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Irina Lazur, în interesele cet. Galina Colpacova, cu casarea încheierii din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Galina Colpacova reprezentată de avocatul Irina Lazur.

Se casează încheierea din 27 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic de Psihiatrie” cu privire la încuviințarea spitalizării persoanei Galina Colpacova în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământ, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Victor Burduh

Galina Stratulat